

DLACZEGO DOSTĘPNOŚĆ?

Zgodnie ze Strategią Odpowiedzialnego Rozwoju głównym problemem polskiego rynku pracy są niewykorzystane zasoby pracy, zwłaszcza wśród grup najbardziej narażonych na wykluczenie społeczne, w tym niepełnosprawnych. Obecny system aktywizacji zawodowej tych osób nie do końca uwzględnia potrzeby udzielenia określonej pomocy osobie niepełnosprawnej podejmującej zatrudnienie czy pracodawcy chcącego ją zatrudnić.

Zgodnie ze Strategią Odpowiedzialnego Rozwoju głównym problemem polskiego rynku pracy są niewykorzystane zasoby pracy, zwłaszcza wśród grup najbardziej narażonych na wykluczenie społeczne, w tym osób niepełnosprawnych. Obecny system aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych nie do końca uwzględnia potrzebę udzielenia określonej pomocy osobie niepełnosprawnej podejmującej zatrudnienie czy pracodawcy chcącego ją zatrudnić.

Aby to zmienić, Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy wraz z partnerami: Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Krajowym Związkiem Rewizyjnym Spółdzielni Inwalidów i Spółdzielni Niewidomych oraz Stowarzyszeniem Przyjaciół Integracji opracował i realizuje projekt: „Wypracowanie i upowszechnianie, we współpracy z partnerami społecznymi, modelu wsparcia osób niepełnosprawnych w środowisku pracy” (finansowany ze środków PO WER, dz. 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych).

CELE

Projekt ten, odpowiadając na zdiagnozowane potrzeby, ma na celu wypracowanie i upowszechnienie wśród pracodawców na terenie całego kraju, we współpracy z partnerami społecznymi, modelu wsparcia osób niepełnosprawnych w środowisku pracy. Modelem rozumianego jako zestaw technik i metod, tj. zasad postępowania w zakresie stworzenia optymalnego dla niepełnosprawnego pracownika środowiska pracy.

MODEL WSPARCIA – DROGA DO ZATRUDNIENIA

Zasady postępowania mające na celu dostosowanie środowiska pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych obejmować będą zarówno fizyczne elementy stanowiska pracy, ich dostępność oraz możliwość wykorzystania pomocy technicznej, jak też środowisko pracy (dostosowanie warunków m.in. oświetlenia, akustycznych, mikroklimatu) i psychospołeczne wymagania pracy.

Szeroki wachlarz możliwości zapewni dostosowanie środowiska pracy i wprowadzenie zmian, które wymagają nakładu finansowego, a także zmian organizacyjnych.

ELEMENTY MODELU

Dokument strategiczny „**Mapa drogowa wsparcia osób niepełnosprawnych w środowisku pracy**” syntetycznie i w przyjazny dla odbiorców sposób przedstawiał zasady postępowania ukierunkowane na dostosowanie środowiska pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych. W szczególności dokument zawierał będzie narzędzia operacyjne wspomagające pracodawców w organizacji środowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej, w tym:

■ **Cztery poradniki nt. dostosowania środowiska pracy dla osób niepełnosprawnych, z niepełnosprawnością narządu ruchu, narządu wzroku, narządu słuchu i niepełnosprawnością intelektualną.**

Głównym celem poradników jest prezentacja możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych z niepełnosprawnością intelektualną, narządu ruchu, wzroku i słuchu. Poradniki przystępnie przybliżają specyfikę zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Potencjalny pracodawca będzie mógł znaleźć w nich podstawowe informacje o tym, czym jest dana niepełnosprawność, jakie możliwości i ograniczenia ma osoba z danym rodzajem niepełnosprawności i jak wspierać ją w środowisku pracy. Szczególnie akcentowane będą korzyści wynikające z zatrudnienia osoby niepełnosprawnej i zalecenia dotyczące przystosowania stanowiska pracy do potrzeb takiego pracownika. Poradniki przybliżą potencjalnym pracodawcom wachlarz korzyści pozafinansowych i finansowych, jakie oferuje system wsparcia zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Czytelnicy znajdą też informacje o możliwościach pozyskania wsparcia i instytucjach, które je oferują.

■ **Interaktywne, mobilne narzędzie do oceny możliwości zatrudnienia osoby niepełnosprawnej i planowania procesu przystosowania środowiska pracy – ErgON – Rozkład jazdy.**

Interaktywna lista kontrolna jest narzędziem dla pracodawcy lub pracowników służb BHP do oceny stanowiska pracy pod względem możliwości zatrudnienia na nim osoby z niepełnosprawnością ruchową, sensoryczną lub intelektualną. Działanie aplikacji przewiduje możliwość uzyskania na koniec oceny

tych elementów, które powinny zostać. Dzięki temu pracodawca uzyska natychmiast informację na temat zakresu działań, jakie powinien podjąć w celu przystosowania środowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej.

Lista ta ma mieć formę aplikacji internetowej i mobilnej (Android, iOS) z opcją przechowywania rejestrowanych danych oraz zapisu raportu z przeprowadzonej kontroli. Dodatkową funkcjonalnością oprogramowania jest specyficzny „kalkulator korzyści” zatrudnienia osoby niepełnosprawnej, czyli wskazówki odnośnie do możliwych źródeł finansowania działań dostosowujących, jak i korzyści w postaci wskazania możliwości pozyskania środków na dostosowanie stanowiska pracy do potrzeb pracownika czy zatrudnienia osoby niepełnosprawnej.

■ Cztery warianty wirtualnego środowiska pracy dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych w zależności od rodzaju niepełnosprawności – ErgON – wizualizacje

Użytkownik dzięki aplikacji będzie mógł w sposób interaktywny, z wykorzystaniem technik rzeczywistości wirtualnej, przeglądać efekty typowych, najczęściej spotykanych możliwości dostosowania stanowiska pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnością intelektualną, ruchową, narządu wzroku czy słuchu. Aplikacja obejmuje również zagadnienia dostępu do stanowiska pracy oraz dostosowania innych pomieszczeń, z których korzystają pracownicy. Aplikacja będzie dostępna również w wersji prezentującej obraz

w sposób niewymagający zastosowania gogli rzeczywistości wirtualnej.

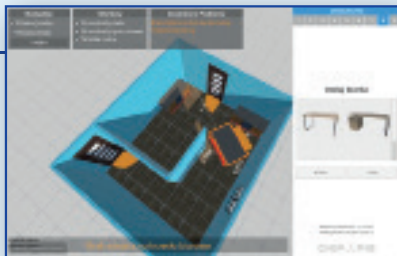
■ Interaktywny program wykorzystujący techniki rzeczywistości wirtualnej (VR) do tworzenia optymalnego środowiska pracy.

Interaktywna aplikacja wykorzystuje techniki rzeczywistości wirtualnej do tworzenia wirtualnego środowiska pracy biurowej wraz z biblioteką elementów je tworzących (krzesła, fotele, stoły, komputery, monitory, ściany itp.). Po założeniu gogli rzeczywistości wirtualnej aplikacja umożliwia ustalenie położenia i orientacji w trójwymiarowej przestrzeni elementów stanowiska pracy. Jednocześnie osoba korzystająca z aplikacji będzie mogła sprawdzić, czy np. będzie miała wygodny dostęp do różnych przedmiotów oraz czy są one dostatecznie dobrze widoczne.

Aplikacja umożliwia przeprowadzenie interaktywnej symulacji uproszczonego procesu pracy na planowanym stanowisku pracy, co będzie przydatne na etapie jego projektowania lub podczas oceny potencjalnych zmian w już istniejącym środowisku. Ocena potencjalnych zmian ułatwi wybór rozwiązania dostosowanego do potrzeb konkretnych osób niepełnosprawnych.

3. Utworzenie na bazie istniejących instytucji i struktur regionalnych sieci podmiotów zaangażowanych we wspomaganie pracodawców w dostosowywaniu środowiska pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Planowane jest stworzenie ogólnopolskiej sieci wspierającej pracodawców w zakresie przygotowania

ErgON – projektowanie – narzędzie komputerowe wspomagające projektowanie i interaktywną ocenę przydatności potencjalnych zmian na symulowanym w środowisku wirtualnym stanowisku pracy

ErgON – wizualizacja – interaktywna wizualizacja możliwości przystosowania biurowego środowiska pracy

Mapa drogowa – Syntetyczny opis zasad postępowania ukierunkowanego na dostosowanie środowiska pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych

Narzędzia wypracowane w projekcie – Poradnik dla potencjalnego pracodawcy

do zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Wsparcie obejmie przede wszystkim informowanie o rozwiązaniach stworzonych w ramach modelu wsparcia, wypracowanych narzędziach jak też o możliwościach związanych z zatrudnieniem osób niepełnosprawnych. Zakłada się także wsparcie w przygotowaniu analiz możliwości zatrudnienia przez pracodawcę osoby niepełnosprawnej, możliwości w zakresie dostosowania stanowiska pracy, określenia korzyści finansowych i pozafinansowych wynikających z zatrudnienia, jak też wskazanie źródeł finansowania planowanych działań.

Sieć skorelowana będzie z regionalnymi punktami zlokalizowanymi w oddziałach PFRON i wspierającymi je zespołami specjalistów.

1. Zespół Informacyjno-Doradczy (ZID) dla pracodawców zatrudniających lub zamierzających zatrudnić osoby niepełnosprawne.

Zespół pracował będzie w CIOP-PIB a do jego zadań będą należały m.in. konsultacje w zakresie oceny możliwości zatrudnienia oraz dostosowania stanowiska pracy do możliwości i potrzeb osób niepełnosprawnych w tym przeprowadzanie wizyt technicznych u pracodawców, w szczególnych przypadkach wymagających ocen eksperckich.

2. Zespół Projektowania i Dostosowywania (ZPD) stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zadaniem Zespołu będzie opracowywanie z wykorzystywaniem technik VR, na zlecenie pracodawców, projektów pomieszczeń i stanowisk pracy z uwzględnieniem specyficznych potrzeb osób niepełnosprawnych.

3. Punkty kontaktowe (PK)

Punkty kontaktowe przeznaczone dla pracodawców zatrudniających lub zamierzających zatrudnić osoby niepełnosprawne, w których przeszkoleni pracownicy regionalnych oddziałów PFRON będą udzielali informacji nt. modelu, możliwości uzyskania dofinansowania itp.

Punkty zlokalizowane zostaną w oddziałach PFRON w każdym województwie, w których pracodawcy będą mogli:

- pozyskać najważniejsze informacje dotyczące dostosowania stanowiska pracy,

- pozyskać informacje dotyczące modelu wsparcia,
- skorzystać z interaktywnych narzędzi wypracowanych w ramach projektu,
- zapoznać się z poradnikami,
- poznać dobre praktyki związane z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych,
- poznać dobre praktyki związane z dostosowaniem stanowisk pracy,
- pozyskać informacje na temat możliwości dofinansowania na zatrudnienie osób niepełnosprawnych oraz dostosowania do jej potrzeb stanowiska pracy,
- w razie potrzeby pozyskania szerszej informacji w zakresie oceny możliwości zatrudnienia oraz dostosowania stanowiska pracy do możliwości i potrzeb osób niepełnosprawnych, będą mieć także kontakt z innymi członkami sieci (ZID, ZPD, eksperci BHP)
- poszerzyć swoją wiedzę dotyczącą zatrudnienia osób niepełnosprawnych poprzez udział w spotkaniach informacyjnych dotyczących możliwości pozyskania dofinansowania na zatrudnienie osób niepełnosprawnych, dostosowania do jej potrzeb stanowiska pracy czy też zapoznania z narzędziami wypracowanymi w ramach projektu.

4. Sieć regionalnych ekspertów BHP w obszarze przystosowania obiektów, pomieszczeń i stanowisk pracy do możliwości i potrzeb osób z niepełnosprawnością narządu ruchu, narządu wzroku, narządu słuchu i niepełnosprawnością intelektualną. Sieć będą tworzyli certyfikowani specjaliści w zakresie BHP (członkowie funkcjonującej przy CIOP-PIB Sieci Ekspertów BHP). Ich zadaniem będzie wspieranie pracodawców w zakresie kształtowania przyjaznego i bezpiecznego środowiska pracy dla osób niepełnosprawnych. ■

WIĘCEJ INFORMACJI:

- <https://www.ciop.pl>
- <https://www.pfron.org.pl>
- <http://kzrsiisn.pl>
- www.integracja.org